

Троц Н. М.,
аспірант,
ДУ «Інститут економіки
і прогнозування» НАН України

Trots N.
«Institute for economics
and forecasting», National Academy
of Sciences in Ukraine

**ФІСКАЛЬНА СКЛАДОВА
ВИРОБНИЧОЇ КАПІТАЛІЗАЦІЇ
В УКРАЇНІ**

**FISCAL COMPONENT
OF PRODUCTION
CAPITALIZATION IN UKRAINE**

Відображено базові питання виробни-
чого капіталоутворення з урахуванням

The core questions of production
capitalization with historical aspects of

and similar papers at core.ac.uk

капіталізацією.

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma
were set forth.

Процес капіталізації відбувається на різних рівнях, у різних сферах і з допомогою різних механізмів, зокрема на рівні виробництва — шляхом перетворення підприємницького прибутку в капітал. Необхідно зауважити, що для України характерний інверсійний тип загальної капіталізації, за якого відбувається перехід від директивно-планової системи господарювання до ринкових відносин в умовах вже сформованого індустріального суспільства.

Структурна перебудова економіки України призвела до появи нових власників великого і малого капіталу; економіка країни прилаштувалась до умов, продиктованих світом: переважання сировинних галузей та зростання частки проміжного споживання (в структурі промислового виробництва паливно-сировинні галузі та галузі первинної обробки займають близько 49 %, інвестиційно-спрямовані — 18 %, споживчо-орієнтовані — 33 %); у структурі основного капіталу переважають застарілі фізично і морально фонди (офіційно зношення основних засобів в економіці становить 51,5 %), кошти на їх оновлення, заміну, особливо на інноваційній основі, є дефіцитними; структура виробництва в Україні є незадовільною (близько 31 % доданої вартості створюється промисловими виробництвами, сільським господарством — 8 %, будівельною сферою — 4 %, торгівля, транспорт і зв'язок забезпечують 27 % доданої вартості, фінансове посередництво, обслуговування нерухомості, оренди та ділових послуг — 17 %). Гостро відчуваються наслідки руйнування схеми «освіта—наука—виробництво»: в Україні кількість підприємств, які у 2008 р. впроваджували інновації, 10,8 % (у 2000 р. — 14,8 %) (для порівняння в Австрії 67 %, Німеччині 69 %, Португалії 26 %).

Тому завдання реформування економічної системи з урахуванням усіх історичних особливостей національної економіки та врахуванням сформованих цілей у сфері капіталоутворення є одним із пріоритетних.

У той же час, роль держави у фінансуванні інвестицій зменшується, а необхідність державного втручання в інвестиційний процес ставиться під сумнів, що підтверджується відповідним скороченням частки інвестицій, профінансованих за рахунок державного бюджету, в їх загальному розмірі: з 80 % у 1985 р. до 27 % у 1990 р. та в середньому близько 5 % за період 2000—2008 рр. У перехідному періоді відмова від державного інвестування не сприяє прийняттю інвестиційним процесом у країні сучасних ринкових форм, оскільки мінімізація участі держави в інвестиційному процесі не може бути виправдана у випадку, якщо відбувається скорочення приватних інвестицій, особливо в інноваційні проекти. Розробка державної інвестиційної політики є важливим кроком для прийняття інвестиційним процесом у країні сучасної прогресивної форми та передбачає наявність ефективної державної влади. Відмітимо, що навіть у найбільш ліберальній економіці світу — економіці США, частка державного фінансування інвестицій складає близько 15 % від їх загального розміру та здійснюється шляхом стимулювання приватних інвестицій за допомогою податкової політики та розмірів амортизаційних відрахувань. Прискорена амортизація як елемент інвестиційної політики призначена для забезпечення умов для якісного та кількісного оновлення основного капіталу на підприємствах незалежно від строків служби старого обладнання. Широкого застосування тут набули гнучкі методи державного стимулювання приватних інвестицій, що базуються на реінвестуванні прибутку та амортизації основного капіталу.

У структурі собівартості промислової продукції українських підприємств спостерігається поступове зростання матеріальних витрат; це пояснюється не лише ціновою політикою, але й зростанням частки зношеного і застарілого обладнання, енерго- і матеріалоемної сировини. Одну із провідних ролей у вказаному процесі відіграє амортизаційна політика держави, а саме система податкової амортизації. Різниця між амортизацією, нарахованою фінансовими та податковими методами, суттєва та має економічний ефект, який є важливим інструментом регулювання процесів відтворення капіталу та впливає на виробничу капіталізацію в країні. Існує зворотній зв'язок між розміром амортизації та розміром прибутку, що підлягає оподаткуванню: чим більша сума

амортизації, тим менший податок, а отже і розмір прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства. Це — так званий ефект «податкового щита» або податкової знижки. Оскільки у податковому обліку норма амортизації застосовується до залишкової балансової вартості ОВФ, то відповідно розмір знижки прямує до нуля, що перешкоджає процесові виробничої капіталізації, а також загрожує розвитку інноваційної сфери економіки.

Реалізація виробничого потенціалу економіки залежить від кількісних та якісних параметрів виробничої капіталізації: основних виробничих фондів, трудових і природних ресурсів. Саме тому вкотре наголошуємо на необхідності формування та реалізації в Україні фіскальної політики, націленої на стимулювання підприємницької та інвестиційної діяльності.

Тупкало С. В.,
ТОВ «ІАЦ «ЛІГА», Україна

Tupkalo Sergiy
«IAC «LIGA» Ltd., Ukraine

**ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ
ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ
НА ОСНОВІ ОЦІНКИ
ЗРОСТАННЯ ВАРТОСТІ
КОМПАНІЇ**

**GOING IS NEAR
THE DECISION OF TASK
OF MANAGEMENT
ON THE BASIS
OF ESTIMATION OF GROWTH
OF COST OF COMPANY**

Викладено авторський підхід і методика практичного вирішення задачі менеджменту процесно-орієнтованих підприємств на основі оцінки зростання економічної доданої вартості. Сформульовано визначення функціоналу оцінки економічної доданої вартості реальних компаній на основі принципу «Структура слідує за стратегією».

Author approach and method of practical decision of task of management of process-oriented enterprises on the basis of estimation of growth of economic value added is laid out in a lecture. Determination the functional of estimation of economic value added of the real companies is formulated on the basis of principle «Structure follows by strategy».

З відомої загальної моделі функціоналу оцінки економічної доданої вартості [1]:

$$EVA = (RONA - WACC) * WC = [EBIT(1 - T) / WC - WACC] * WC$$

слідuje, що вирішення стратегічної задачі максимізації EVA зводиться до трьох основних альтернатив:

— збільшення операційного прибутку ЕВІТ при використанні незмінного (колишнього) об'єму робочого капіталу WC;